

Lausunto liikennepalveluhankkeen kolmannesta vaiheesta

Kuljettajien ammattipätevyysvaatimusten tavoitteena on varmistaa, että kuljetusalalle saadaan päteviä ja osaavia sekä vastuullisia kuljettajia. Koulutusmallin etuna on ollut, että alalle tuleville on voitava tarjota monipuolisesti alalla vaadittavia tietoja ja taitoja. Lisäksi tehtävänä on ollut vastuullisen ja turvallisen asenteen synnyttäminen. Asennekasvatus on yleisesti ottaen pidempi prosessi kuin pistemäinen koetilanteen tarkkailu. Raskaan kaluston kuljettajalta vaaditaan vastuullista ja muita huomioivaa asennetta sekä työturvallisuuteen panostamista. Kuljettaja-alat ovat suosittuja maahanmuuttajaopiskelijoiden keskuudessa ja tällöin alalle hakeutumisen polun tulisi olla selkeä ja hakijalle ymmärrettävä.

Ammattipätevyden suorittamisen moninaistaminen ei saa keventää ammattiosaamisen vaatimusta. Mikäli muutoksen tavoitteena on vain hakea nopeaa ja edullisempaa mahdollisuutta päästä kuljettajaksi, on vaarana liikenneturvallisuuden vaarantuminen ja soveltumattomien siirtyminen alalle. AMKE muistuttaa myös, että pelkkä ammattipätevyys ei anna riittävää osaamista monipuolisissa logistiikka-alan tehtävissä toimimiseen. Kuljettajan osaamisvaatimuksina esimerkiksi kuormien massoittelu ja sidontaan liittyvä osaaminen sekä kestävän kehityksen ja taloudellisen ajotavan ymmärtäminen ovat yhtä tärkeitä kuin tekninen ajotaito.

Alalle tulon vähimmäisvaatimusten ja varsinaisen ammattiosaamisen välinen ero on osittain vaikea hahmottaa, kun ammatillisen koulutuksen ja liikennekaaren uudistuksia tehdään toisistaan erillisinä eri ministeriöissä. Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry on huolissaan liikennekaaren uudistuksen ja ammatillisen koulutuksen reformin yhteisvaikutuksesta logistiikka-alan ammatilliseen koulutukseen. Isoja kalustoinvestointeja vaativan alan koulutuksen säilyminen edellyttää, että mahdollisimman suuri osa opintonsa aloittavista suorittaa tutkinnon loppuun. Liikennekaaren ratkaisulla on kannustettava tähän, jos logistiikka-alan koulutus halutaan turvata.

AMKE näkee tärkeänä sen turvaamisen, ettei uudistusten yhteisvaikutuksista huolimatta alan ammatillisen koulutuksen määrä vähene. Alan osaamisen väheneminen ja liikenneturvallisuuden laskuun ei ole varaa. Logistiikan alan koulutuksen eriytymiseen muusta ammatillisesta koulutuksesta ei myöskään ole tavoiteltavaa. AMKE näkee, että uudistuksen yhteisvaikutuksia pitää tarkastella syvällisemmin. AMKE korostaa, että uudistuksista huolimatta logistiikka-alan koulutus tulee säilyttää julkisesti rahoitetun ammatillisen koulutuksen ja tutkintojärjestelmän piirissä.

Vuonna 2015 logistiikka-alan ammatillisessa koulutuksessa työvoimakoulutus mukaan lukien aloitti 3909 henkilöä, jotka jakautuivat seuraavasti eri tutkintoihin: 3349 logistiikan perustutkinto, 284 yhdistelmäajoneuvonkuljetuksen ammattitutkinto, 209 linja-autonkuljettajan ammattitutkinto ja 67 puutavaran autokuljetuksen ammattitutkinto. Tutkintoja suoritettiin yhteensä 2275.

Ehdotuksessa oleva näkemys, että ammattipätevyyskoevaihtoehto voitaisiin toteuttaa alan ammatillista koulutusta antavissa oppilaitoksissa, on mielestämme perusteltu ja järkevä. Näin varmistuisi myös, että opiskelijat jotka suorittavat ammattipätevyyden osana tutkintoa ja suorittaja, joka tulee suoraa tutkintoon ovat saman arvoisessa asemassa suhteessa ammattipätevyyden suorittamiseen.

Jotta laatutasoa tutkinnoissa voidaan pitää yllä, ei ole perusteltua poistaa lupavaatimuksia koulutuskeskuksiksi haluavilta. Tehtävään on sitouduttava ja vaadittava, että tutkintoja vastaanottavilla on riittävän osaava henkilöstö ja kalusto. Kriteereiden pitää olla samanlaiset erilaisten lupien haltijoille.

Koevaihtoehto on hyvä koulutusvaihtoehdon rinnalla sellaisissa tapauksissa, joissa on mahdollista todeta muuta kautta hankittu osaaminen selkeiden laissa määrättyjen kriteerien valossa. Tämä vähentää päällekkäistä koulutusta ja nopeuttaa alalle pääsyä, muttei vaaranna tiellä liikkujien turvallisuutta.

Mikäli suoraan kokeeseen tuleminen ja uusinnan kriteereitä ei ole määritelty selkeästi ja yksiselitteisesti, se johtaa yrittäjiin, jotka yrittävät jatkuvasti uudestaan eri paikkakunnilla. Tämä voi tuottaa alalle kuljettajia joilla ei ole alalla vaadittavaa osaamista eikä asennetta. Koe on hyvä vaihtoehto esimerkiksi sellaisten maahanmuuttajien tapauksessa, jos he ovat jo työskennelleet alalla omassa kotimaassaan ja haluavat osoittaa osaamisensa Suomessa ja saada siten oikeudet toimia täällä samalla alalla.

Lisätietoja:

vt. toimitusjohtaja Riikka Reina, puh. 040 594 4401, riikka.reina@amke.fi

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry on 84 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat 96 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.